

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-06-15 Nr. 429-201
Vilnius

Lietuvos bankas gavo prašymą išnagrinėti vartojimo ginčą, kurio šalys yra X. X. (toliau – pareiškėjas) ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas).

Sprendimo santrauka¹

Ginčas kilo dėl draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos už per eismo įvykį sugadintą pareiškėjo automobilį, taip pat pareiškėjo reikalavimų papildomai atlyginti automobilio prekinės vertės netekimą, pakaitinio automobilio nuomos išlaidas ir automobilio transportavimo į remonto dirbtuves išlaidas.

Įvertinus šalių pateiktus paaiškinimus ir įrodymus, darytina išvada, kad draudikas tinkamai nustatė mokėtinos draudimo išmokos dydį, todėl nėra pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimų dėl papildomų sumų mokėjimo.

Kartu akcentuojama, kad pareiškėjas turi teisę kreiptis į draudiką dėl konkrečių papildomų išlaidų atlyginimo, jeigu tokios išlaidos yra būtinos ir būtų pagrįstos objektyviais duomenimis.

N u s t a t y t a:

Esminės faktinės kilusio ginčo aplinkybės

2025 m. rugsėjo 17 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo apgadintas pareiškėjo automobilis *Tesla Model 3* (valst. Nr. *(duomenys neskelbtini)*). Pareiškėjas apie įvykį informavo eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi apdraudusį draudiką, prašydamas mokėti draudimo išmoką pinigais. Gauta pranešimo pagrindu draudikas vykdė žalos administravimo procedūrą.

2025 m. rugsėjo 30 d. draudikas parengė pareiškėjo automobilio žalos sąmatą, pagal kurią automobilio remonto kaina, pritaikius išskaitą už dalių būklės pagerinimą (įvertinus nusidėvėjimą), yra 2 550,92 Eur (be PVM). Pareiškėjas su tokia draudimo išmoka nesutiko.

2025 m. spalio 8 d. draudikas pateikė atnaujintą automobilio žalos sąmatą, kurioje, pritaikius išskaitą už dalių būklės pagerinimą, numatyta 3 756,51 Eur automobilio remonto kaina (be PVM).

2025 m. spalio 27 d. pareiškėjas pateikė draudikui pretenziją, kurioje teigė, kad draudiko pateiktas pasiūlymas neatitinka realios automobilio žalos, o pareiškėjo draudikui pateikta detali sąmata yra pagrįsta naujų dalių ir darbų kainomis. Pareiškėjas taip pat prašė kompensacijos už automobilio prekinės vertės sumažėjimą ir pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo.

2025 m. lapkričio 7 d. draudikas pateikė pareiškėjui atsakymą į pretenziją, jame nurodė, kad žalos administravimas vyko pagal teisės aktų reikalavimus, o nustatytas nuostolių dydis (3 756,51 Eur) yra pakankamas tam, kad būtų atkurta iki eismo įvykio buvusi padėtis. Draudikas taip pat paaiškino, kodėl nekompensuojamos ir papildomos pareiškėjo prašomos išlaidos.

Draudikui atsisakius tenkinti pareiškėjo reikalavimus, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo.

¹ Santraukoje pateikiamas tik trumpas nagrinėto vartojimo ginčo apibendrinimas. Norint suprasti ir (ar) įvertinti sprendime aptariamas aplinkybes, sprendimo dėl šio ginčo esmės pagrindus ir motyvus, būtina tinkamai susipažinti su viso sprendimo turiniu.

Ginčo reikalavimai

1. Netaikyti nusidėvėjimo keičiamoms dalims už jų keitimą naujomis originaliomis dalimis ir išmokėti 5 708 Eur draudimo išmoką.
2. Apskaičiuoti ir kompensuoti automobilio prekinės vertės sumažėjimą.
3. Kompensuoti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas.
4. Kompensuoti automobilio transportavimo išlaidas.

Ginčo šalių pateikti paaiškinimai

Pasak pareiškėjo, draudikas nepagrįstai pritaikė 21,87 proc. nusidėvėjimą originalioms dalims, nes automobilis (elektromobilis) turi gamintojo suteiktą garantiją ir tam, kad ji liktų galiojanti, autorizuotas servisas nurodė galintis remontuoti automobilį tik naujomis originaliomis dalimis pagal gamintojo reikalavimus. Pareiškėjo teigimu, automobiliui pažeistos kėbulo konstrukcinės dalys, kurios yra pjaunamos, virinamos ir klijuojamos, todėl naudotų dalių naudojimas šiuo atveju negalimas. Pareiškėjas taip pat nurodė sutinkąs, kad tam tikros automobilio dalys gali būti keičiamos naudotomis originaliomis dalimis, bet autorizuotas servisas naudotomis dalimis remonto neatlieka, todėl automobilį reikėtų gabenti ir į neautorizuotą servisą. Bendra remonto kaina, pareiškėjo teigimu, būtų 5 708 Eur.

Atsisakyti kompensuoti prekinės vertės sumažėjimą, pareiškėjo vertinimu, pagrindo taip pat nėra: automobilis tik neseniai viršijo penkerių metų amžiaus ribą, o dėl apgadintų konstrukcinių dalių remonto praras dalį savo vertės. Elektromobilių vertė po panašių eismo įvykių smarkiai krinta, todėl prekinės vertės sumažėjimo kompensacija, pasak pareiškėjo, yra teisėta ir būtina.

Pareiškėjas taip pat teigė, kad automobilio remontas bus atliekamas Vilniuje esančiame autorizuotame servise, todėl draudikas turėtų atlyginti automobilio transportavimo į servisą ir iš jo išlaidas. Be to, draudikas turėtų kompensuoti ne mažesnes nei 50 Eur per dieną pakaitinio elektromobilio nuomos išlaidas arba 30 Eur per dieną ir atlyginti kuro išlaidas, jeigu būtų skiriamas vidaus degimo varikliu varomas automobilis.

Atsiliepime draudikas nurodė, kad žalos administravimas buvo vykdomas pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) ir Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės)² nuostatas, o pareiškėjui pasirinkus išmokos pinigais būdą, žala buvo vertinta pagal teorinę remonto darbų sąmatą, o ne pagal faktines remonto išlaidas. Įvertinus automobilio sugadinimus ir vėliau patikslinus dalių kainas bei darbų įkainius, buvo apskaičiuota ir po to, kai ginčas pradėtas nagrinėti Lietuvos banke, išmokėta iš viso 4 396,58 Eur draudimo išmoka. Pasak draudiko, pareiškėjas nepateikė objektyvių duomenų apie faktinį ar planuojamą remontą, todėl mokėti jo prašomą 5 708 Eur draudimo išmoką nėra pagrindo.

Draudikas taip pat nesutiko su pareiškėjo argumentais dėl nusidėvėjimo netaikymo ir teigė, kad, kai išmoka apskaičiuojama pagal būtinąsias remonto išlaidas, keičiamų dalių vertė turi būti mažinama nusidėvėjimo suma. Draudiko teigimu, rinkoje yra remontui tinkamų naudotų dalių, tačiau žala pareiškėjo automobiliui buvo apskaičiuota pagal naujų originalių dalių kainas su pritaikytu nusidėvėjimu ir toks skaičiavimo metodas šiuo atveju buvo palankesnis pareiškėjui.

Dėl prekinės vertės sumažėjimo draudikas pažymėjo, kad, pagal praktikoje taikomą prekinės vertės netekimo apskaičiavimo tvarką, ši žala vertinama transporto priemonėms, ne senesnėms nei 60 mėnesių (5 metų), o pareiškėjo automobilis įvykio metu buvo senesnis.

Dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo draudikas nurodė, kad jų atlyginti nėra atsisakęs ir yra paaiškinęs pareiškėjui tokių išlaidų kompensavimo tvarką bei sąlygas. Pasak draudiko, pareiškėjas nepateikė objektyvių duomenų, jog draudiko siūloma pakaitinio automobilio nuomos kaina yra per maža. Be to, draudikas teigė iš pareiškėjo negavęs jokio konkretaus reikalavimo dėl tokių išlaidų atlyginimo: kai jis bus pateiktas, tai bus vertinamas remiantis būtinumo, priverstinumo ir protingumo kriterijais.

Reikalavimo dėl transportavimo išlaidų atlyginimo draudikas taip pat nurodė negavęs ir nėra priėmęs sprendimo tokių išlaidų neatlyginti. Draudikas nurodė, kad jam nėra žinoma, kur ir kada bus atliekamas automobilio faktinis remontas, o reikalavimą dėl šių išlaidų vertins TPVCPDĮ nustatyta tvarka, kai jis bus pateiktas.

² Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Teisinis vertinimas

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar draudikas pagrįstai: 1) pritaikė nusidėvėjimą keičiamoms dalims ir atmetė pareiškėjo reikalavimą išmokėti 5 708 Eur draudimo išmoką; 2) atsisakė kompensuoti automobilio prekinės vertės sumažėjimą; 3) nepriėmė sprendimo dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo; 4) nepriėmė sprendimo dėl automobilio transportavimo į remonto dirbtuves išlaidų atlyginimo.

1. Dėl nusidėvėjimo taikymo ir draudimo išmokos pagrįstumo

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas TPVCAPDĮ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Taisyklių ir kt.) nuostatomis.

Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per draudžiamąjį įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, jo sveikatai ir (arba) žala, atsiradusi dėl nukentėjusio trečiojo asmens gyvybės atėmimo, ir (arba) neturtinė žala ar žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio pasekmė.

Žalos, padarytos per draudžiamąjį įvykį ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio pasekmė, administravimą ir draudimo išmokos mokėjimą reglamentuojančių Taisyklių 4 punkte įtvirtinta, jog žala nustatoma, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, Taisyklėmis ir kitų teisės aktų nuostatomis, reglamentuojančiomis padarytos žalos dydžio nustatymą.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras (toliau – Biuras), vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertinimo ataskaitomis, dokumentais, kuriais įrodomos padarytos žalos aplinkybės, faktas ir dydis, nuotraukomis, vaizdo įrašais.

Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas sugadinto turto remonto išlaidas, būtinas turto rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas ar Biuras moka nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumą, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo.

Žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita. Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių turto sugadinimų

remontui (sumažinus išlaidas keičiamų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimo verte ir kt.). Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens turtui suremontuoti.

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas ginčija ne draudiko pritaikyto nusidėvėjimo dydį, bet patį išskaitos dėl nusidėvėjimo taikymą naujomis keičiamoms automobilio dalims. Pareiškėjo teigimu, automobilį būtina remontuoti gamintojo autorizuotoje remonto įmonėje, naudojant naujas originalias dalis, nes tik tokiu atveju galiotų automobiliui suteikta gamintojo garantija, todėl nusidėvėjimo draudikas neturėtų taikyti.

Pagal Taisyklių 15 punktą, kai sugadinto turto remontas yra ekonomiškai tikslingas, atlygintinos žalos dydis nustatomas pagal remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadinto turto ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Šiame punkte taip pat nustatyta išimtis, kada keičiamų sugadintų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimas neskaičiuojamas: jeigu nėra galimybių jų suremontuoti taip, kad atlikus remontą jos atitiktų techninius aktyvios ir pasyvos saugos reikalavimus, ir nėra galimybių remontui naudoti dėvėtų ar neoriginalių detalių ir (ar) dalių, atitinkančių šiuos techninius reikalavimus.

Nagrinėjamu atveju draudikas pateikė įrodymus, kad rinkoje yra galimybė įsigyti pareiškėjo transporto priemonės remontui reikalingų naudotų dalių. Taip pat iš draudiko pateiktų duomenų matyti, kad 2025 m. spalio 7 d. draudiko darbuotojas kreipėsi į specializuotą *Tesla* automobilių remonto bendrovę dėl automobilio remontui reikalingų naujų originalių dalių kainų ir gavo atsakymą, kad galinio kairiojo sparno kaina be PVM yra 924,45 Eur, galinio kairės pusės rato guolio – 192,30 Eur, galinių kairės pusės durelių – 756,50 Eur, priekinių kairės pusės durų – 794,04 Eur. Šias dalių kainas draudikas įtraukė ir į remonto sąmatą, kuria vadovaudamasis išmokėjo pareiškėjui draudimo išmoką.

Taigi, byloje esantys duomenys patvirtina, kad rinkoje yra pareiškėjo automobilio remontui reikalingų naudotų dalių, o pareiškėjas nepateikė objektyvių duomenų, jog šiuo atveju automobilio remontuoti naudotomis ar neoriginaliomis dalimis negalima. Dėl šios priežasties nėra pagrindo taikyti Taisyklių 15 punkte įtvirtintos išimties ir neskaičiuoti nusidėvėjimo.

Pareiškėjas taip pat nurodė, kad naujomis keičiamos automobilio dalys iš esmės nebuvo nusidėvėjusios ir buvo techniškai tvarkingos. Vis dėlto byloje nustatyta, kad iki įvykio automobilis buvo eksploatuotas daugiau nei 5 metus. Eksploatuojant automobilį neišvengiamai vyksta natūralus fizinis nusidėvėjimas, t. y. transporto priemonės fizinių savybių pasikeitimas dėl jos tipinio naudojimo, senėjimo ir (arba) neigiamo aplinkos poveikio. Automobilio dalių nusidėvėjimas nėra vertinamas vien pagal matomus defektus – turi būti atsižvelgiama ir į objektyvų automobilio sudėtinių dalių vertės mažėjimą dėl eksploatacijos ir senėjimo.

Konkretus taikytinos išskaitos dėl nusidėvėjimo dydis paprastai apskaičiuojamas pagal automobilio amžių ir ridą. Nagrinėjamu atveju draudikas, pagrįsdamas pritaikytą nusidėvėjimo dydį, pateikė nuorašą iš „Audatex“ sistemos. Jame nurodyta, kad taikytina 21,87 proc. išskaita dėl nusidėvėjimo buvo apskaičiuota, vadovaujantis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašo III skyriaus 40 ir 41 punktuose nustatytu metodu, pagal Lietuvos vertintojų rūmų numatytą algoritmą. Byloje nėra duomenų, kad remontuotinos automobilio dalys iki įvykio buvo pakeistos naujomis ar kad egzistavo kitos aplinkybės, galinčios lemti kitokių šių konkrečių dalių nusidėvėjimo vertinimą.

Šiame kontekste reikšminga ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, pagal kurią žala dėl transporto priemonės sugadinimo apima, be kita ko, išlaidas keičiamoms dalims ar detalėms, reikalingoms suremontuoti dėl kalto asmens veiksmų sugadintą turtą. Sugadinto turto vertės atkūrimas iki įvykio reiškia, kad turi būti atsižvelgiama į automobilio detalių ar dalių nuvertėjimą dėl eksploatavimo iki įvykio. Toks aiškinimas atitinka visiško žalos atlyginimo funkciją.³

Vertinant pareiškėjo argumentą dėl gamintojo garantijos, pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė objektyvių duomenų apie garantijos galiojimo sąlygas. Taip pat nepateikta duomenų apie gamintojo technologiją, draudžiančią automobilio remontui naudoti dėvėtas dalis. Todėl šiuo metu nėra pagrindo teigti, kad, siekiant neprarasti gamintojo garantijos, automobilio remontas galimas tik naudojant naujas originalias dalis.

Kartu pažymėtina, kad, pagal Taisyklių 15 punktą, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo sugadintą transporto priemonę remontuoja pas draudiko ar Biuro rekomenduotą remonto paslaugų teikėją arba pasirinktą remonto paslaugų teikėją, kuriam draudikas ar Biuras raštu

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-240-1075/2019.

pritarė, keičiamų sugadintų detalių ir (ar) dalių nusidėvėjimas neskaičiuojamas, jeigu nėra galimybių jų suremontuoti taip, kad atlikus remontą jos atitiktų techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus, ir nėra galimybių remontui naudoti dėvėtų ar neoriginalių detalių ir (ar) dalių, atitinkančių šiuos reikalavimus. Tai reiškia, kad iš remonto bendrovės ar pareiškėjo gavęs tokias aplinkybes patvirtinančius duomenis ir (ar) dokumentus, draudikas turėtų įvertinti, ar remontas naudotomis dalimis iš tiesų negalimas, ir tokiu atveju nusidėvėjimo tokioms dalims neskaičiuoti.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjo automobilio remontą buvo galima atlikti naudojant dėvėtas ar naujas neoriginalias automobilio dalis, nes rinkoje yra galimybė jas įsigyti ir jos kainuoja mažiau nei naujos originalios dalys, nėra objektyvių duomenų, jog šiuo atveju negalima naudoti dėvėtų ar neoriginalių dalių, konstatuotina, kad draudikas pagrįstai skaičiavo ir taikė išskaitą dėl nusidėvėjimo naujoms originalioms dalims. Toks žalos dydžio nustatymas atitinka teisingo žalos atlyginimo bei prievolių vykdymui taikytiną ekonomiškumo principą, nes leidžia atkurti iki įvykio buvusią turto vertę, bet nesudaro pagrindo atlyginti daugiau, nei būtina šiai vertei atkurti.

Kartu pažymėtina, kad nors pareiškėjas kėlė reikalavimą išmokėti 5 708 Eur draudimo išmoką, Lietuvos bankui nepateikė jokios remonto sąmatos ar kitų objektyvių duomenų, kurie pagrįstų tokį reikalavimą, ir būtų galima įvertinti, kokie remonto darbai ir kokiomis kainomis patenka į minėto reikalavimo apimtį.

Dėl nurodytų priežasčių darytina išvada, kad šiuo konkrečiu atveju draudikas pagrįstai taikė išskaitą dėl nusidėvėjimo naujomis keičiamoms automobilio dalims, o draudiko pateikta remonto sąmata ir joje nurodyti įkainiai nėra nuginčyti. Todėl pareiškėjo reikalavimas išmokėti 5 708 Eur draudimo išmoką byloje esančiais duomenimis nėra pagrįstas.

2. Dėl automobilio prekinės vertės sumažėjimo

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nei TPVCPDĮ, nei Taisyklėse nėra tiesiogiai įtvirtinto prekinės vertės sumažėjimo instituto, tačiau Lietuvos banko ir teismų praktikoje prekinės vertės netekimas pripažįstamas kaip viena iš trečiojo nukentėjusio asmens nuostolių rūšių, kuris gali būti atlyginamas, išmokant draudimo išmoką.

Nepaisant to, jog nei TPVCPDĮ, nei Taisyklėse nėra nustatytos prekinės vertės apskaičiavimo metodikos, be to, kiekvienu atveju žalos dydis turi būti nustatomas individualizuotai, praktikoje automobilio prekinės vertės netekimas paprastai apskaičiuojamas vadovaujantis Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašu⁴ (toliau – Aprašas).

Aprašo 4.2 papunktyje nustatyta, kad transporto priemonės prekinės vertės netekimas – transporto priemonės negrįžtamas vertės sumažėjimas dėl remonto, dažymo ar nepašalintų pažeidimų (kai transporto priemonės dalys technologiskai suremontuojamos atkuriant jų funkcines savybes, kai remonto technologinis procesas gali turėti įtakos elemento fizinei, cheminei, estetinei būklei ar tarnavimo laikui), įskaitant transporto priemonės istorijos pasikeitimą dėl įvykio fakto, palyginti su transporto priemonės verte iki apgadینimo.

Aprašo 45 punkte numatyta, kad prekinės vertės netekimas apskaičiuojamas M1 ir N1 klasės transporto priemonėms ne senesnėms kaip 60 mėn. nuo pirmos registracijos, be to, turi būti pateikti argumentai, pagrindžiantys prekinės vertės netekimą. Aprašo 46 punkte taip pat įtvirtinta prekinės vertės netekimo apskaičiavimo formulė.

Iš pateiktų duomenų matyti, kad pareiškėjo automobilis pirmą kartą registruotas 2019 m. gruodžio 29 d., o įvykis, dėl kurio kilęs ginčas, įvyko 2025 m. rugsėjo 16 d., t. y. automobilis buvo beveik 69 mėnesių senumo. Tai reiškia, kad, pagal Aprašo 45 punktą, tokio amžiaus automobiliui prekinės vertės netekimas nebūtų skaičiuojamas.

Nors Aprašas yra skirtas ne draudikams, o turto arba verslo vertinimo įmonėms ir nepriklausomiems turto arba verslo vertintojams, tačiau juo vadovaujasi, atliekant apgadintoms kelių transporto priemonės vertinimą, ir jis nustato apgadintoms transporto priemonėms vertei apskaičiuoti taikomų koeficientų reikšmes bei apgadintoms kelių transporto priemonės vertės apskaičiavimo eigą. Nesant kitų prekinės vertės apskaičiavimo reglamentuojančių metodinių dokumentų, taip pat nesant byloje pateiktų specialių žinių turinčių asmenų paaiškinimų ar

⁴ Patvirtintu Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktorius 2020 m. rugsėjo 22 įsakymu Nr. V1-118 „Dėl Koeficientų apgadintoms kelių transporto priemonėms taikymo tvarkos aprašo“.

ekspertinio pobūdžio išvadų, suteikiančių pagrindą individualiai vertinti susiklosčiusias aplinkybes kaip nestandartines ir nukrypti nuo Apraše įtvirtintos prekinės vertės netekimo skaičiavimo tvarkos, pareiškėjo reikalavimas atlyginti prekinės vertės sumažėjimo nuostolius laikytinas nepagrįstu.

3. Dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo

Asmens turėtos išlaidos pakaitinės transporto priemonės nuomai yra viena iš žalos turtui, kurią draudikas neviršydamas draudimo sumos yra įsipareigojęs atlyginti, rūšių. Tokios išlaidos, nustačius jų priežastinį ryšį su eismo įvykiu, taip pat nustačius kitas už žalą atsakingo asmens civilinės atsakomybės sąlygas, priskiriamos prie išlaidų, atlyginamų TPVCPDĮ įstatymo nustatyta tvarka.

Taisyklių 16 punkte įtvirtinta, kad žalos dėl to, kad nukentėjęs trečiasis asmuo dėl draudžiamąjį įvykio negali naudotis sugadinta ar sunaikinta transporto priemone, dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, atsižvelgdamas į transporto priemonės sugadinimų pobūdį (ar yra galimybė su tokia sugadinta transporto priemone toliau dalyvauti eisme), faktinį sugadintos transporto priemonės remonto laiką, remonto galimybes, sugadintos ar sunaikintos transporto priemonės tipą, vidutinius pakaitinės transporto priemonės nuomos įkainius ir kitas įrodymais pagrįstas aplinkybes, leidžiančias nustatyti tokios žalos dydį.

Kartu pažymėtina, kada apskaičiuojant pakaitinio automobilio nuomos išlaidas turi būti vadovaujama ir kasacinio teismo išaiškinimu, kad nuostoliai, kaip nukentėjusio asmens patirtos išlaidos, turi atitikti tam tikrus požymius, t. y. jos turi būti: 1) priverstinės, 2) būtinės, 3) protingos.⁵

Iš nurodyto teisinio reglamentavimo matyti, kad žala, kilusi dėl to, jog nukentėjęs trečiasis asmuo dėl draudžiamąjį įvykio negali naudotis sugadinta ar sunaikinta transporto priemone, turi būti nustatoma įrodymais pagrįstomis aplinkybėmis. Žalai nustatyti yra svarbios aplinkybės, susijusios su transporto priemonės sugadinimų pobūdžiu, faktiniu transporto priemonės remonto laiku, remonto galimybėmis, t. y. žalos nustatymas paprastai yra siejamas su tuo, kad automobiliu negalima naudotis dėl jo sugadinimo pobūdžio jo faktinio remonto laiku, o žalos dydį galima nustatyti, remiantis objektyviais įrodymais. Pagrįstas atlygintinų išlaidų dydis nustatomas, atsižvelgiant transporto priemonės tipą, vidutinius rinkos įkainius, išlaidos turi būti priverstinės, būtinės ir protingos.

Pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė duomenų nei apie faktinį transporto priemonės remontą, nei apie jo laiką, taip pat nepateikė duomenų, patvirtinančių, kad automobilio remonto metu faktiškai nuomojosi pakaitinę transporto priemonę ir už šias paslaugas sumokėjo. Iš bylos duomenų taip pat nustatyta, kad draudikas nėra gavęs konkretaus reikalavimo dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų kompensavimo ar jo suteikimo draudiko sąskaita ir, atitinkamai, nėra priėmęs sprendimo dėl konkrečių išlaidų atlyginimo.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, darytina išvada, jog pareiškėjas savo reikalavimo nepagrindė tinkamais įrodymais, kaip tai numatyta Taisyklių 16 punkte. Kaip minėta pirmiau, tokio pobūdžio išlaidos paprastai yra atlyginamos TPVCPDĮ nustatyta tvarka, gavęs reikalavimą tokias išlaidas atlyginti, draudikas turėtų priimti teisės aktais ir objektyviais duomenimis priimtą sprendimą. Tačiau ginčo nagrinėjimo metu Lietuvos bankas neturi pagrindo rekomenduoti draudikui atlyginti išlaidas, kurios nėra patirtos, ir neaišku, ar iš viso bus patirtos, remdamasis vien tik draudiko ir pareiškėjo tarpusavio susirašinėjimu apie šalims priimtinas pakaitinio automobilio nuomos kainas. Todėl pareiškėjo reikalavimas šioje ginčo dalyje laikytinas nepagrįstu.

4. Dėl automobilio transportavimo išlaidų atlyginimo

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, sugadinto turto transportavimo išlaidos yra viena iš žalos dėl turto sugadinimo sudedamųjų dalių, kuri taip pat yra atlyginama mokant draudimo išmoką TPVCPDĮ nustatyta tvarka, be kita ko vadovaujantis kitais nuostolių apskaičiavimo principus reglamentuojančiais teisės aktais ir ginčų nagrinėjimo praktika.

Remiantis bylos duomenimis, atlyginti automobilio transportavimo į remonto dirbtuves ar iš jų išlaidas, jeigu būtų nustatyta, kad jos yra būtinės ir pagrįstos, draudikas nėra atsisakęs.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3- 479/2002.

Kaip minėta pirmiau, Lietuvos banke taip pat nebuvo gauta duomenų, kad pareiškėjas faktiškai patyrė automobilio transportavimo išlaidų, ar įrodymų apie planuojamą arba atliktą automobilio remontą konkrečiose remonto dirbtuvėse, į kurias transporto priemonę būtų buvę būtina transportuoti. Byloje taip pat nėra duomenų, leidžiančių nustatyti kitas reikšmingas aplinkybes, patvirtinančias tokių išlaidų būtinumą ir priežastinį ryšį su ginčui aktualiu eismo įvykiu.

Lietuvos banko vertinimu, vien hipotetinis transportavimo poreikis nesudaro pagrindo konstatuoti, kad pareiškėjas patyrė atlygintinų nuostolių. Automobilio transportavimo išlaidos galėtų būti atlyginamos (arba bendradarbiaujant su draudiku suteikta transportavimo paslauga draudiko sąskaita) tik nustačius, kad jos buvo realiai patirtos arba neišvengiamai būtinos dėl eismo įvykio padarinių šalinimo, o jų dydis yra pagrįstas objektyviais duomenimis. Gavęs konkretų reikalavimą dėl tokių išlaidų atlyginimo kartu su jas pagrindžiančiais duomenimis, draudikas turtų pareigą spręsti dėl jų atlyginimo išmokant papildomą draudimo išmoką TPVCAPDĮ nustatyta tvarka. Byloje nesant tokias išlaidas patvirtinančių objektyvių duomenų, pareiškėjo reikalavimas dėl transportavimo išlaidų atlyginimo taip pat laikytinas nepagrįstu.

Išvada

Įvertinus byloje esančius duomenis, draudiko apskaičiuota draudimo išmoka laikytina pagrįsta, todėl pareiškėjo reikalavimai dėl papildomų sumų mokėjimo atmetami kaip nepagrįsti.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (ar) teiginį⁶.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Licencijavimo skyriaus vadovė,
pavarduojanti departamento direktorių

Agnė Kazlauskienė

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.